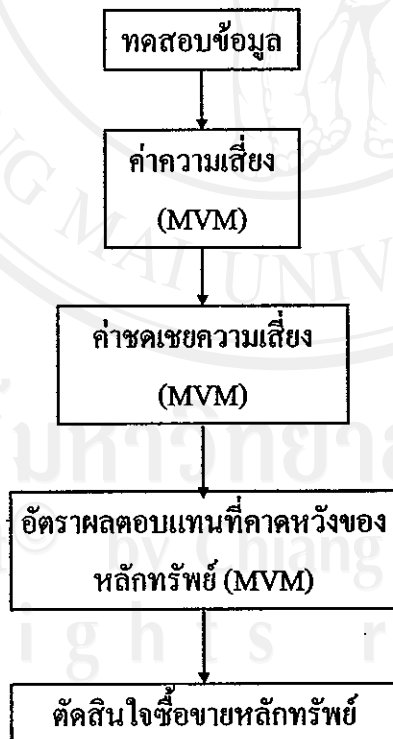

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ที่จะนำแบบจำลอง Arbitrage Pricing Theory (APT) ไปประมาณค่าอัตราผลตอบแทนที่คาดหวังของหลักทรัพย์ เพื่อนำค่าที่ได้ไปใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยซึ่งขั้นตอนในการประมาณค่าอัตราผลตอบแทนที่คาดหวังของหลักทรัพย์ประกอบด้วย การประมาณค่าความเสี่ยงอันเนื่องมาจากปัจจัยโดยมีแบบจำลองที่ใช้ในการประมาณ คือ Macroeconomic Variable Model (MVM) และการประมาณค่าชดเชยความเสี่ยงอันเนื่องมาจากปัจจัย โดยมีขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัยดังรูปที่ 3.1

รูปที่ 3.1 ขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัย

ในบทนี้จะแบ่งเนื้อหาในการศึกษาออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

- 3.1 การประมาณค่าความเสี่ยงของปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาค ค่าชดเชยความเสี่ยง และอัตราผลตอบแทนที่คาดหวังของหลักทรัพย์ โดยใช้ Macroeconomic Variable Model (MVM)
- 3.2 หลักเกณฑ์การพิจารณาในการตัดสินใจซื้อหรือขายหลักทรัพย์
- 3.3 วิธีการคำนวณค่าตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา
- 3.4 ขั้นตอนการทำวิจัย

แบบจำลองที่ใช้ในการประมาณค่าความเสี่ยงของปัจจัย คือ Macroeconomic Variable Model (MVM) แบบจำลอง MVM : เป็นการนำตัวแปรทางเศรษฐกิจมหภาคมาเป็นปัจจัยในการอธิบายอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ แต่การทำเช่นนี้อาจเกิดปัญหาขึ้นได้ถ้าหากนักวิจัยไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตัวแปรนั้น ๆ อย่างดีพอ นอกจากนี้ตัวแปรทางเศรษฐกิจมหภาคมักจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันจึงอาจก่อให้เกิดปัญหาตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กัน (multicollinearity) หรือข้อมูลเกิดปัญหาอัตตสัมพันธ์ (autocorrelation)

3.1 การประมาณค่าความเสี่ยงของปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาค ค่าชดเชยความเสี่ยง และอัตราผลตอบแทนที่คาดหวังของหลักทรัพย์ โดยใช้ Macroeconomic Variable Model (MVM)

3.1.1 การประมาณค่าความเสี่ยงของปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคโดยวิธี MVM

แบบจำลองที่ใช้ในการประมาณค่าความเสี่ยงของปัจจัย มีรูปแบบดังนี้

$$R_i = a_0 + b_{RM} F_{RM} + b_{MLR} F_{MLR} + b_{PI} F_{PI} + b_{INF} F_{INF} + e_i \quad \dots(3.1)$$

โดยที่ R_i = อัตราผลตอบแทนรายเดือนของหลักทรัพย์ i ตั้งแต่เดือนที่ 1 ถึง เดือนที่ 48 (เมื่อ i = หลักทรัพย์ตัวที่ 1, 2, ..., 66)

a_0 = ค่าคงที่

b_{RM} = ค่าความอ่อนไหวของอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ i ที่มีการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราผลตอบแทนของตลาด (RM) หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าน้ำหนักของอัตราผลตอบแทนของตลาด ซึ่งแสดงถึงค่าความเสี่ยงอันเนื่องมาจากอัตราผลตอบแทนของตลาด

b_{MLR} = ค่าความอ่อนไหวของอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ i ที่มีการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย (MLR) หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าน้ำหนักของอัตราดอกเบี้ย ซึ่งแสดงถึงค่าความเสี่ยงอันเนื่องมาจากอัตราดอกเบี้ย

- b_{PI} = ค่าความอ่อนไหวของอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ i ที่มีการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของดัชนีการลงทุนภาคเอกชน (PI) หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าน้ำหนักของดัชนีการลงทุนภาคเอกชน ซึ่งแสดงถึงค่าความเสี่ยงอันเนื่องมาจากดัชนีการลงทุนภาคเอกชน
- b_{INF} = ค่าความอ่อนไหวของอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ i ที่มีการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราเงินเฟ้อ (INF) หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าน้ำหนักของอัตราเงินเฟ้อ ซึ่งแสดงถึงค่าความเสี่ยงอันเนื่องมาจากอัตราเงินเฟ้อ
- F_L = ขนาดของตัวแปรทางเศรษฐกิจรายเดือนตั้งแต่เดือนที่ 1 ถึง เดือนที่ 48
- เมื่อ F_{RM} = ขนาดของอัตราผลตอบแทนของตลาดหลักทรัพย์
 F_{MLR} = ขนาดของอัตราดอกเบี้ย
 F_{PI} = ขนาดของดัชนีการลงทุนภาคเอกชน
 F_{CPI} = ขนาดของอัตราเงินเฟ้อ
- e_i = ค่าความคลาดเคลื่อน

จากสมการ (3.1) ใช้การวิเคราะห์ถดถอยแบบ OLS (Ordinary Least Square) เพื่อประมาณค่าความเสี่ยงอันเนื่องมาจากปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคต่าง ๆ (b_{PL}) โดยข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์เป็นข้อมูลอนุกรมเวลา (time-series data)

3.1.2 การประมาณค่าชดเชยความเสี่ยงอันเนื่องมาจากปัจจัย (risk premium)

แบบจำลองที่ใช้ในการประมาณค่าชดเชยความเสี่ยง มีรูปแบบดังนี้

$$\bar{R}_i - R_f = a_0 + \lambda_{RM} b_{RM} + \lambda_{MLR} b_{MLR} + \lambda_{PI} b_{PI} + \lambda_{INF} b_{INF} + e_i \quad \dots (3.2)$$

โดยที่ $\bar{R}_i - R_f$ = อัตราผลตอบแทนส่วนเกินรายสัปดาห์ของหลักทรัพย์ i (excess return)

a_0 = ค่าคงที่

λ_{RM} = ค่าชดเชยความเสี่ยงอันเนื่องมาจากอัตราผลตอบแทนของตลาด

λ_{MLR} = ค่าชดเชยความเสี่ยงอันเนื่องมาจากอัตราดอกเบี้ย

λ_{PI} = ค่าชดเชยความเสี่ยงอันเนื่องมาจากดัชนีการลงทุนภาคเอกชน

λ_{INF} = ค่าชดเชยความเสี่ยงอันเนื่องมาจากอัตราเงินเฟ้อ

b_i = ค่าความเสี่ยงของปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคต่าง ๆ ที่ได้จากสมการ (3.1) โดยจะนำเฉพาะค่าความเสี่ยงของปัจจัยที่มีส่วนในการกำหนดพฤติกรรมการเคลื่อนไหวของอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เท่านั้น เข้าไปแทนค่าในสมการที่ (3.2) ส่วนค่าความเสี่ยงอันเนื่องมาจากปัจจัย
ตัวอื่น ๆ ที่ไม่มีส่วนในการกำหนดพฤติกรรมการเคลื่อนไหวของอัตรา
ผลตอบแทนของหลักทรัพย์ จะกำหนดให้มีค่าเท่ากับศูนย์

$$e_i = \text{ค่าความคลาดเคลื่อน}$$

จากสมการ (3.2) นำไปประมาณค่าโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยแบบ OLS
เพื่อหาค่าชดเชยความเสี่ยงอันเนื่องมาจากปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาค

3.1.3 ประมาณค่าอัตราผลตอบแทนที่คาดหวังของหลักทรัพย์

แบบจำลองที่ใช้ในการหาอัตราผลตอบแทนที่คาดหวังของหลักทรัพย์ มีรูปแบบ

ดังนี้

$$E(R_i) = \lambda_0 + \lambda_{RM} b_{RM} + \lambda_{MLR} b_{MLR} + \lambda_{PI} b_{PI} + \lambda_{INF} b_{INF}$$

โดยที่ $E(R_i)$ = อัตราผลตอบแทนที่คาดหวังของหลักทรัพย์ i รายสัปดาห์

λ_0 = อัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์ที่ไม่มีความเสี่ยง

λ_L = ค่าชดเชยความเสี่ยงที่คำนวณได้จากสมการ (3.2)

b_i = ค่าความเสี่ยงของปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ได้จากสมการ (3.1)

3.2 หลักเกณฑ์การพิจารณาในการตัดสินใจซื้อขายหลักทรัพย์

การที่จะตัดสินใจว่าควรซื้อหรือขายหลักทรัพย์ตัวใดนั้น จะพิจารณาจากอัตรา
ผลตอบแทนผิดปกติ (abnormal return) ซึ่งอัตราผลตอบแทนที่ผิดปกตินี้เป็นอัตราผลตอบแทนใน
ส่วนที่เกิดเลยไปจากส่วนที่ควรได้รับตามทฤษฎี APT ซึ่งสามารถเขียนให้อยู่ในรูปสมการทาง
คณิตศาสตร์ได้ ดังนี้

$$\alpha_i = R_i - E(R_i)$$

โดยที่ α_i = อัตราผลตอบแทนที่ผิดปกติจากการลงทุนในหลักทรัพย์ i

R_i = อัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ที่เกิดขึ้นจริง (actual return)

$E(R_i)$ = อัตราผลตอบแทนที่คาดหวังของหลักทรัพย์ตามทฤษฎี APT

ถ้า α_i มีค่าเป็นบวก แสดงว่าราคาหลักทรัพย์ในขณะนั้นต่ำกว่าที่ควรจะเป็น (underpriced) ทำให้อัตราผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริงนั้นสูงกว่าที่ทฤษฎี APT คาดการณ์ไว้ ดังนั้นจะพิจารณาลงทุนในหลักทรัพย์

ถ้า α_i มีค่าเป็นลบ แสดงว่าราคาหลักทรัพย์ในขณะนั้นสูงกว่าที่ควรจะเป็น (overpriced) ทำให้อัตราผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริงนั้นต่ำกว่าที่ทฤษฎี APT คาดการณ์ไว้ ดังนั้นจึงไม่ควรลงทุนในหลักทรัพย์นี้

3.3 วิธีการคำนวณค่าตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1) อัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ (RTURN)

$$RTURN = \frac{(RTURN_t - RTURN_{t-1})}{RTURN_{t-1}} \times 100$$

RTURN คือ อัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ i รายเดือน (ร้อยละ)

$RTURN_t$ คือ ราคาปิดของหลักทรัพย์เดือนนี้

$RTURN_{t-1}$ คือ ราคาปิดของหลักทรัพย์เดือนที่ผ่านมา

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้มาจาก (Reuter, 2006: Online)

2) อัตราผลตอบแทนของตลาดหลักทรัพย์ (RM)

$$RM = \frac{(RM_t - RM_{t-1})}{RM_{t-1}} \times 100$$

RM คือ อัตราผลตอบแทนของตลาดหลักทรัพย์รายเดือน (ร้อยละ)

RM_t คือ ราคาปิดของตลาดหลักทรัพย์เดือนนี้

RM_{t-1} คือ ราคาปิดของตลาดหลักทรัพย์เดือนที่ผ่านมา

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้มาจาก (Reuter, 2006: Online)

3) ดัชนีการลงทุนภาคเอกชน (PI)

$$PI = \frac{(PI_t - PI_{t-1})}{PI_{t-1}} \times 100$$

PI คือ อัตราการเปลี่ยนแปลงดัชนีการลงทุนภาคเอกชนรายเดือน (ร้อยละ)

PI_t คือ ดัชนีการลงทุนภาคเอกชนเดือนนี้

PI_{t-1} คือ ดัชนีการลงทุนภาคเอกชนเดือนที่ผ่านมา

4) อัตราดอกเบี้ยเงินให้สินเชื่อ (MLR)

$$MLR = \frac{(RATE_t - RATE_{t-1})}{RATE_{t-1}} \times 100$$

MLR คือ อัตราการเปลี่ยนแปลงของดอกเบี้ยเงินให้สินเชื่อรายเดือน (ร้อยละ)

MLR_t คือ อัตราดอกเบี้ยเงินให้สินเชื่อเดือนนี้

MLR_{t-1} คือ อัตราดอกเบี้ยเงินให้สินเชื่อเดือนที่ผ่านมา

โดยได้ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้มาจากธนาคารแห่งประเทศไทย

5) อัตราเงินเฟ้อ (INF)

$$INF = \frac{(CPI_t - CPI_{t-1})}{CPI_{t-1}} \times 100$$

INF คือ อัตราเงินเฟ้อรายเดือน (ร้อยละ)

CPI_t คือ ดัชนีราคาผู้บริโภคเดือนนี้

CPI_{t-1} คือ ดัชนีราคาผู้บริโภคเดือนที่ผ่านมา

โดยได้ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้มาจากธนาคารแห่งประเทศไทย

6) อัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์ที่ไม่มีความเสี่ยง (λ_0)

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้อัตราดอกเบี้ยฝากสำหรับลูกค้าทั่วไปประจำงวด 3 เดือนหักด้วยภาษี 15% โดยคิดจากอัตราดอกเบี้ย ณ วันสิ้นเดือนจาก 5 ธนาคารพาณิชย์ใหญ่ (กรุงเทพ, กรุงเทพ, ไทยพาณิชย์, กสิกรไทย, กรุงศรีอยุธยา) อัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์ที่ไม่มีความเสี่ยง ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้มาจากธนาคารแห่งประเทศไทย

3.4 ขั้นตอนการทำวิจัย

ขั้นที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิธีการคำนวณตัวแปรทางเศรษฐศาสตร์ที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ อัตราผลตอบแทนของตลาดหลักทรัพย์ (RM) อัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ (RTURN) ดัชนีการลงทุนภาคเอกชน (PI) อัตราดอกเบี้ยเงินให้สินเชื่อ (MLR) อัตราเงินเฟ้อ (INF) และอัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์ที่ไม่มีความเสี่ยง (λ_0)

ขั้นที่ 2 การทดสอบ Unit Root Test ทดสอบความเป็น Stationary ของตัวแปรที่นำมาทำการศึกษา หรือเรียกว่า การทดสอบ Unit Root โดยวิธี Augmented Dickey – Fuller Test (ADF) พิจารณาตัวแปรทุกตัวในแบบจำลองว่ามีลักษณะ Stationary [I(0)] หรือ Non – Stationary [I(d); d>0] และถ้าข้อมูลมีลักษณะเป็น Non – Stationary จะมี Order of Integration เท่าใดในการทดสอบ

ถ้าผลของการทดสอบปรากฏว่าตัวแปรที่เป็นตัวแปรอิสระมี Order of Integration น้อยกว่าตัวแปรตาม เช่นตัวแปรตามมี Order of Integration เท่ากับ $I(1)$ และตัวแปรอิสระมี Order of Integration เท่ากับ $I(0)$ ตัวแปรอิสระตัวนั้นจะถูกตัดออกจากแบบจำลอง ส่วนตัวแปรอิสระที่มี Order of Integration มากกว่าตัวแปรตาม คือมีตัวแปรอิสระมี Order of Integration เท่ากับ $I(2)$ จำเป็นต้องมีตัวแปรอิสระอีกตัวแปรหรือมากกว่าหนึ่งที่มี Order of Integration เดียวกันอยู่ในแบบจำลองด้วย

ขั้นที่ 3 การประมาณค่าความเสี่ยงและค่าชดเชยความเสี่ยงที่มาจากปัจจัยจากแบบจำลอง APT เพื่อหาค่าชดเชยความเสี่ยงจากค่าความเสี่ยงที่ได้จากสมการ โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยแบบ Ordinal Least Square (OLS) ซึ่งข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลภาคตัดขวาง

ขั้นที่ 4 การประมาณค่าอัตราผลตอบแทนที่คาดหวังของหลักทรัพย์ในแบบจำลอง APT อัตราผลตอบแทนที่คาดหวังของหลักทรัพย์สามารถคำนวณได้จากอัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์ที่ไม่มีความเสี่ยงบวกผลของค่าชดเชยความเสี่ยงซึ่งคูณกับค่าความเสี่ยงของปัจจัยทางเศรษฐศาสตร์ดังสมการ

ขั้นที่ 5 หลักเกณฑ์การพิจารณาในการตัดสินใจซื้อขายหลักทรัพย์ซึ่งจะพิจารณาจากอัตราผลตอบแทนส่วนเกิน จากรูปสมการดังนี้

$$\alpha_{it} = R_{it} - E(R_{it})$$

โดยที่

α_{it} คือ อัตราผลตอบแทนส่วนเกินจากการลงทุนในหลักทรัพย์ i

R_{it} คือ อัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ที่เกิดขึ้นจริง

$E(R_{it})$ คือ อัตราผลตอบแทนที่คาดหวังของหลักทรัพย์

i คือ หลักทรัพย์ที่ 1, 2,....., 66

ถ้า α_{it} มีค่าเป็นบวก แสดงว่าราคาหลักทรัพย์ในขณะนั้นต่ำกว่าที่ควรจะเป็น (underpriced) ทำให้อัตราผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริงนั้นสูงกว่าที่ทฤษฎี APT คาดการณ์ไว้ ดังนั้นจะพิจารณาลงทุนในหลักทรัพย์

ถ้า α_{it} มีค่าเป็นลบ แสดงว่าราคาหลักทรัพย์ในขณะนั้นสูงกว่าที่ควรจะเป็น (overpriced) ทำให้อัตราผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริงนั้นต่ำกว่าที่ทฤษฎี APT คาดการณ์ไว้ ดังนั้นจึงไม่ควรลงทุนในหลักทรัพย์นี้